

מחודדים

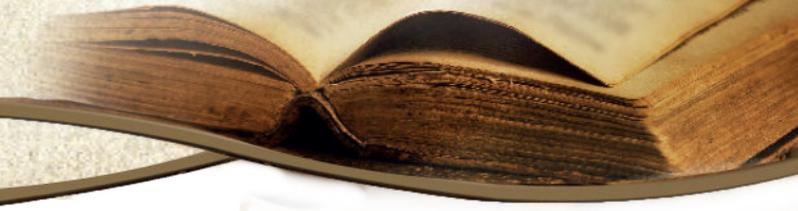
ת"ר וישנתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין 5.)

סיכומי דף היומי

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
בהרה"ח ר' בנימין בינוש זצ"ל

גליון 222

גליון זה הוקדש זכרון עולם לזיכוי הרבים לעילוי נשמת מרת רבקה יענטא ע"ה בת ר' אשר אנשיל ז"ל נלב"ע י"ד אלול תשע"א ר' יוסף בן ר' חיים הכהן וויס ז"ל נלב"ע ח' אלול תשנ"ח.
ת. ג. צ. ב.ה.

הונצח על ידי בנם ידידנו הרה"ח ר' משה יהודה הכהן וויס שליט"א

מסר יותר מכך - יאמר הרי מעות הללו יהיו מחוללים על פירות שיש לי בתוך ביתי, ויכנסו הפירות לקדושה תחתיהם.
הלוקח פירות שביעית מעם הארץ בכדי חייו, הם דווקא שראה שלקט העם הארץ משדה מופקר, או פירות שאין כיוצא בהם נשמר שאותם לוקח ממנו אף בסתם. אבל מן המשומר אפילו כחצי איסר אסור לקחת ממנו.
מינים שאין כיוצא בהם נשמר פטורים מן המעשר, שהפקר פטור מן המעשר.
לולב בר ששית הנכנס לשביעית אין בו קדושת שביעית, כדין אילן שהולכים בו לפי חנטה.
אתרוג שזה לאילן - לרבי אלעזר לכל דבר, לרבן גמליאל למעשר הולכים בו אחר לקיטה כירק, כיון שגדל על כל מים כירק, ולרבותינו באושא בין למעשר ובין לשביעית אחר לקיטה כירק.

סוכה דף מ' - יום ב' פרשת כי תצא - ח' אלול תשפ"א

יום זה הוקדש זכרון עולם לזיכוי הרבים לעילוי נשמת ר' יוסף ז"ל בן ר' חיים הכהן וויס ז"ל נלב"ע ח' אלול תשנ"ח ת. ג. צ. ב.ה.
הונצח על ידי בנו ידידנו הרב ר' משה הכהן וויס שליט"א

סוכה דף מ' - ע"א
והייתה שבת הארץ לכם לאכלה - לחכמים אין שביעית נוהגת אלא בפירות שהנאתם דומה לאכילה שההנאה והביעור שוה [באים כאחת], לרבי יוסי כל שהנאתו שוה לכל אדם נוהג בו קדושת שביעית.

עצים - לחכמים אין בהם קדושת שביעית, שסתם עצים עומדים להסקה והנאתם אחר ביעורם - שרק משנעשו גחלים אופים בהם, ואפילו ליקט עצי שמן כדי להדליק להאיר - שהנאתם וביעורם שוה - אין בהם קדושת שביעית, משום שסתם עצים להסקה עומדים, ולרבי יוסי נוהגת בהם קדושת שביעית, כיון שהנאתם שוה בכל אדם.
לולב נוהג בו קדושת שביעית גם לחכמים, שעיקר הנאתו הוא לכבד בו את הבית, והנאתו וביעורו [קלקולו] שוה.

עלי קנים ועלי גפנים עומדים למאכל בהמה ולהסקה, ולכן לחכמים הולכים אחר מחשבה - ליקט לאכילה יש בו קדושת שביעית, ליקט לעצים אין בו קדושת שביעית. הנאה שמותר בפירות שביעית: לחכמים - דרשינן 'לכם לאכלה', הנאה כמו אכילה שהנאתה וביעורה שוה, ולכן אין משתמשים בהם למשרה ולכביסה שאין הנאתם עד שעת לבישת הבגדים, ולרבי יוסי גם בהנאות אלו מותר, שנאמר 'לכם' - לכל צרכיכם, ומיעוט 'לאכלה' ממעט הנאה כגון רפואה שאינה שוה לכל אדם אלא לחולה, וכגון זילוף ואפיקטויזין.
דף מ' - ע"ב

לר' אלעזר אין שביעית מתחלל אלא דרך מקח, ולומד מסמיכות ל'וכי תמכרו ממכר', ולרבי יוחנן בין דרך מקח בין דרך חילול, שכתוב 'כי יובל היא קדש' - כקודש, שמתחלל בשני האופנים.

כמה קשה אבקה (איסור קל) של שביעית - אדם נושא ונותן בפירות שביעית לסוף מוכר את מטלטליו ואת כליו.
כ"י יובל היא קודש' - מה קודש תופס את דמיו, אף יובל ושביעית.

קודש תהיה לכם - בהוייתה תהא, שאף שפירות שביעית תופס דמיו כהקדש, מכל מקום אינו יוצא לחולין כהקדש.

דמי שביעית שלקח בהם בשר - נכנס הבשר תחתיו בקדושה ויצאו הדמים לחולין, שלא נאמר 'תהיה' אלא בפירות שביעית עצמם.

מחללים על בהמה חיה ועוף, בין שביעית ובין מעשר שני, זכרים - לר' מאיר בין חיים בין שחוטים, ולחכמים רק על שחוטים, אבל חיים לא אטו נקיבות. נקיבות - לכולי עלמא רק שחוטות, שמא יגדל עדרים עדרים כדי שתלד, וישהה מעשרותיו לשנה הבאה, ויהנה מן שביעית להתעשר מהם והתורה אמרה לאכלה ולא לסחורה.

סוכה דף מ"א - יום ג' פרשת כי תצא - ט' אלול תשפ"א

דף מ"א - ע"א
חילול פרי ראשון של שביעית - לכולי עלמא רק דרך מקח וממכר ולא בפדיון, ונחלקו בפרי שני אם אפשר דרך חילול.

סוכה דף ל"ח - שב"ק פרשת שופטים - ו' אלול תשפ"א

דף ל"ח - ע"א
שיירי מצוה כתנופה ונענועים הגם שאינם עיקר המצוה לעיכוב, אף על פי כן חשובים לעכב את הפורענות.

הנענועים הם כחץ בעיני השטן שאין בו כח לנתק מעלינו עול המצוות, ואף על פי כן לא יאמר דין גירא בעיניה דסטנא שהיצר הרע מתגרה בו.

משנה. מי שבא בדרך ולא היה בידו לולב - לכשיכנס לביתו יטול, לא נטל שחרית יטול בין הערביים, שכל היום כשר ללולב.

הפסקה סעודה למצוות - למצוה דאורייתא מפסיק אפילו אם יש זמן ביום, למצוה דרבנן כתפילה ונטילת לולב ביום טוב שני אם יש זמן ביום לא צריך להפסיק.

משנה. מי שהיה עבד או אשה מקרים אותו עונה אחריהם כל מה שהם אומרים, הואיל ואינם מחויבים אינם מוציאים אותו ידי חובתו, ותבא לו מאירה על שלא למד, ואם למד - על שמבזה את קונו לעשות שלוחים כאלה.

אם היה גדול מקרא אותו - עונה אחריו הללויה על כל דבר שהוא אומר.

מקום שנהגו לכפול פסוקי ההלל - יכפול, לפשוט ולא לכפול - יפשוט, לברך אחריו - יברך, הכל כמנהג המדינה.

ברכת המזון יכול האב לצאת ידי חובה מבנו שהגיע לחינוך, כשלא אכל האב שיעור שביעה מן התורה, וכן עבד לרבו, ואשה לבעלה, אבל אמרו חכמים תבוא מאירה לאדם שאשתו ובניו מברכים לו.

דף ל"ח - ע"ב
הלכות גדולות שלומדים ממנהג הלל שלנו איך תקנו עיקר קריאת ההלל, והלכה למעשה לבקי ולאינו בקי:

הוא אומר הללויה והם עונין אחריו הללויה - מכאן שבזמן שהמקריא פותח ואומר הללויה מצוה לכולם - ואף לבקיאים - לענות הללויה.

הוא אומר הללו עבדי ה' והם עונין הללויה - לדעת תקנה ראשונה שמי שיוצא ידי חובה מהמקריא די לענות הללויה על כל דבר.

הוא אומר הודו לה' והם עונין כן אחריו - מכאן כשיוצא על ידי המקריא צריך לענות ראש הפרק עצמו ולא הללויה.

הוא אומר אנא ה' הושיעה נא והם עונין כן אחריו - מכאן שלפעמים צריך לענות אחריו כל דבר, כגון אם המקריא קטן.

הוא אומר אנא ה' הצליחה נא והם עונין כן אחריו - מכאן שהרוצה לכפול הלל כופל כשם שיוצא על ידי שומע כעונה חוזר ואומר.

הוא אומר ברוך הבא והם עונין בשם ה' בלי אמירת ברוך הבא - מכאן ששומע כעונה (ואף אם לא ענה 'הללויה' יצא).

מקור ששומע כעונה - ממה שנאמר ביאשיהו 'את כל דברי הספר אשר קרא' מלך יהודה' הגם ששפן קרא והוא שמע.

'ברוך הבא' ונושם ואומר 'בשם ה'' - לרבי לא יאמר כן, שלא נראה שם השם על מה שאמר מקודם ונראה כמוצא לבטלה, לרבי ספרא אסוקי מילתא היא הואיל וכוונתו לגמור בה לית לן בה, וכן נחלקו לענין הפסק בין יהא שמייה רבא למברך.

סוכה דף ל"ט - יום א' פרשת כי תצא - ז' אלול תשפ"א

דף ל"ט - ע"א
מקום שנהגו לכפול פסוקי הלל כופל, וכן נהג רבי לכפול מאנא ואילך, ורבי אלעזר בן פרטא מוסיף לכפול מאודך ולמטה.

ברכה על ההלל לאחרי - תלוי במנהג מקומות, לפניו - לכולי עלמא מצוה לברך. כל ברכת המצוות מברך קודם לעשייתם.

משנה. הלוקח לולב בשביעית מעם הארץ יבקש שיתן לו האתרוג במתנה או בהבלעה, לפי שאינו רשאי לקחת בשביעית.

אין קונים פירות שביעית מעם הארץ, שפירות שביעית ודמיהם חייבים בביעור בשביעית, ועם הארץ חשוד שיעשה בהם סחורה להצניע לאחר שביעית.

דף ל"ט - ע"ב
קונים פירות שביעית מעם הארץ בדמים רק כדי חייו, והם מזון של סעודות, ואם

חילול מעשר שני - פרי ראשון מתחלל רק על מטבע שיש עליו צורה, כמו שכתוב 'וצרת הכסף בידך', ודמי המעשר מתחללים על כל דבר שהוא פרי מפרי וגידולו מן הארץ.

משנה - בראשונה היה לולב ניטל במקדש כל שבעת הימים ובמדינה רק ביום ראשון. משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא ניטל במדינה שבעה ימים זכר למקדש.

לומדים שעושים זכר למקדש מהפסוק 'ציון היא דורש אין לה' - מכלל שצריך דרישה.

חדש' בזמן הבית מותר עם הקרבת העומר, והרחוקים מירושלים היו מותרים מחצות יום ט"ז ניסן לפי שאין בית דין מתעצל מלהקריב קודם חצות.

חדש אחר החורבן - מעיקר דין תורה, לחכמים מותר משהאיר פני המזרח של יום ט"ז ניסן, שכתוב 'עד עצם היום הזה' ולא עד בכלל, לרבי יהודה אסור כל יום ט"ז שעד בכלל.

משחרב בית המקדש התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא יום ט"ז כולו אסור, לסתימת הש"ס סובר כחכמים שמותר משהאיר פני המזרח, ומשום גזירה שמהרה יבנה בית המקדש ושמה יבנה בזמן שלא יספיקו להקריב העומר לפני חצות היום והרחוקים יטעו לאכול מחצות, לרבי נחמן בר יצחק - רבן יוחנן זכאי סובר כרבי יהודה שבזמן הזה אסור כל יום ט"ז.

דף מ"א - ע"ב

משנה - יום טוב הראשון שחל בשבת כל העם מוליכים את לולביהם מערב שבת לבית הכנסת, ולמחר כל אחד נוטל את שלו, שאין אדם יוצא ידי חובתו ביום טוב ראשון בלולבו של חברו, ושאר כל החג יוצא.

לרבי יוסי שכח והוציא את הלולב לרשות הרבים פטור - מפני שהוציאו ברשות, והיינו ששגג בדבר מצוה.

ולקחתם לכם - שתהא לקיחה ביד כל אחד, (שמצוה על כל יחיד ולא על ב"ד בלבד. מאירי), 'לכם' - להוציא את השאלו והגזול.

רבן גמליאל קנה לולב באלף זוז מרוב חביבות המצוות.

לא יאחו בשעת התפילה - תפילין, ספר תורה, סכין, קערה מלאה, כיכר, מעות - שטרוד במחשבתו שלא יפול, אבל לולב שלקחתו מצוה - מתוך חביבות המצוה אינו טרוד, וכן נהג אמירם שהיה מתפלל ולולבו בידו מרוב חיבה.

תפילין בידו - לא ישתין בהם מים, ולא יישן לא שינת קבע ולא שינת ארעי, שמה יפול מידי.

אנשי ירושלים היו זריזים במצות, לולב בידו - בשעה שיוצא מביתו, הולך לבית הכנסת, קורא קריאת שמע ומתפלל, הולך לבקר חולים, לנחם אבלים. אך בשעה שקורא בתורה וכשנושא כפיו - מניחו על הארץ. וכשנכנס לבית המדרש ללמוד - משגרו ביד בנו או עבדו או שלוחו.

סוכה דף מ"ב . יום ה' פרשת כי תצא י"א אלול תשפ"א

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת נחמה רעלא דרייפוס ע"ה בת רבי ישראל ראזענבוים זצ"ל נלב"ע י' אלול תשע"ד ת. נ. צ. ב. ה.

דף מ"ב - ע"א

המוציא לולב מרשות לרשות בשבת בשוגג שפטור משום שטעה בדבר מצוה היינו באופן שעדיין לא יצא ידי חובת נטילה שבאופן כזה הרי הוא טרוד במצוה, לאבי - כגון שהפכו והוציאו, שאין יוצא אלא בנטילה דרך גידולו, לרבי - שהוציאו בכלי שהיו לקיחה על ידי דבר אחר דרך ביזון ולא שמיא לקיחה.

טעה בדבר מצוה ולא קיים מצוה, כגון שאכל עולת עוף הנמצא בקרן מערבית דרומית ששם מולקים חטאת עוף - מפני שחשב שהיא חטאת - הרי הוא גם כן בכלל טעה בדבר מצוה לרבי יוסי, הגם שלא קיים מצוה.

השוחט בשבת לקרבן תמיד טלה שאינו מבוקר - פטור מן החטאת לרבי יוסי, שטרוד בדבר מצוה, ואם לקחו מלשכה של אלו שאינם מבוקרים חייב שאינו טרוד באלו שבלשכה זו, וקרום למזיד הוא.

משנה - מחזירים לולב למים בשבת, אבל אין מוסיפים מים משום טורח תיקון מנא, ביום טוב - מוסיפים, ובחול המועד מצוה להחליף המים.

אשה מקבלת ומטלטלת לולב אפילו שאינה בת חיובא, כיון שתורת כלי עליו לאנשים מותר בטלטול לכל.

מחנכים קטן למצוות מדרבנן, כשיודע לנענע - בלולב, להתעטף - בציצית, לשמור תפילין שלא להכניסו לבית הכסא - אביו קונה לו תפילין, לדבר - ללמוד תורה פסוק 'תורה צוה לנו' וגו' ופסוק ראשון של קריאת שמע.

קטן היודע לשמור גופו מטומאת מגע ומשא ואהל - אוכלים טהרות שנגעו בגופו, לשמור את ידיו - אוכלים טהרות שנגעו בידיו, היודע להשיב כששואלים אותו אם נגע בטומאה זו - ברשות הרבים ספיקו טהור וברשות היחיד ספיקו טמא, לפרוס כפיו - חולקים לו תרומה בבית הגרנות, שהכל יודעים שהוא גדול ושהוא בקי לשומרה בטוהרה (קודם לכן - רק משגרים לו לביתו).

דף מ"ב - ע"ב

קטן היודע לאמן ידיו לשחיטה - אוכלים משחיטתו אפילו שאינו בקי בהלכות שחיטה, והוא שגדול עומד על גביו.

מרחיקים מצואת קטן ומימי רגליו ארבע אמות לקריאת שמע ותפילה כשאכל כזית דגן, והוא שיכול לאכול כזית אכילת פרס של בינוני, ובגדול אפילו שאין יכול לאכול בכדי אכילת פרס.

קטן שיכול לאכול כזית צלי ממנים אותו על חבורת קרבן פסח, ולרבי יהודה עד שיכול לברר אכילה - שנותנים לו צרור וזורקו אגוז ונטולו.

הדרן עלך פרק לולב הגזול

פרק לולב וערבה

משנה - לולב ניטל במקדש ששה ימים כשחל יום טוב ראשון בחול, ושבעה ימים כשחל יום טוב הראשון בשבת, ערבה בבית המקדש - ששה ימים כשחל יום השביעי בחול, ושבעה כשחל בשבת, ההלל והשמחה שמונה, סוכה וניסוך המים שבעה (ולרבי יהודה ניסוך המים ה' על לולב דף מ"ד), החליל חמשה ימים כשחל יום טוב הראשון בחול, וששה כשחל בשבת.

יום טוב ראשון שחל בשבת מוליכים את לולביהם להר הבית, הזקנים מניחים אותו בלשכה, ושל שאר הציבור - השמישים מסדרים על גבי האיצטבא, ומלמדים את כולם לומר - כל מי שמגיע לולבי לידו הרי הוא שלו במתנה, וכשראו בית דין שבאו לידו סוכה התקינו שיהא כל אחד נוטל בביתו.

אין נוטלים לולב בשבת במקדש חוץ מיום טוב ראשון שחל בשבת, הגם שמן התורה הוא, גזירה דרבנן היא לעקור דבר תורה בשב ואל תעשה - שמה יעבירו ד' אמות ברשות הרבים לילך לבקי ללמוד נענועו או ברכתו, וזו הטעם גם בשופר ומגילה.

סוכה דף מ"ג . יום ה' פרשת כי תצא י"א אלול תשפ"א

דף מ"ג - ע"א

יום טוב ראשון שחל בשבת נוטלים הלולב במקדש, ולא גזרו שמה יעבירו - משום שחשובה נטילתו - שיש לו מן התורה גם בגבולים.

בגבולים ביום טוב ראשון שחל בשבת גזרו רבנן - משום שלא יודעים בקביעות החודש, ושמה באמת לאו דאורייתא הוא, ובארץ ישראל בזמן הש"ס שיודעים בקביעות קידוש החודש - לפי שהוא אמיא ניטל בשבת, ולפי המסקנה (דף מ"ד). לא. **מכשירי לולב בשבת** - לרבי אליעזר דוחים שבת, ואפילו לקוצצו מן המחובר ולאגודו, שלומד 'ביום' ואפילו בשבת, וחכמים חולקים שלומדים 'ביום' דרשינן ולא בלילה.

לולב ניטל ביום ולא בלילה - לרבי אליעזר לומדים 'ושמחתם לפני ה' אלוקים שבעת ימים' - ולא לילות, לחכמים מ'ביום' כנ"ל.

מצות סוכה נוהגת ביום ובלילה - מגזירה שוה 'תשבו' ל'תשבו' הנאמר בשבעת ימי המילואים, ושם נאמר 'תשבו יומם ולילה שבעת ימים', אבל משום גזירה שוה 'מים' 'ימים' אין ללמוד משום שהיה עדיף ללמוד מ'ימים' שכתוב בלולב שנוהג לדורות כמו סוכה - ונוהג רק ביום, ולא מימם של מילואים שאינו נוהג לדורות.

דף מ"ג - ע"ב

ערבה ביום שביעי דוחה שבת במקדש - כדי לפרסם שערבה במקדש מדאורייתא, והוצרכו לפרסמה משום שאינה מפורשת בתורה, ולא שייך בה גזירה דרבה משום דאינה מצוה לכל אדם אלא לשלוחי בית דין.

ערבה בשאר ימים אינה דוחה שבת, שלא יבואו לפקפק בנטילת לולב שאינו מצוה חשובה היא כערבה, ולא קבעו שתדחה שבת רק בראשון - שלא מוכרח מילתא שהוא משום מצות ערבה, שאומרים שולוב הוא דוחה, וכיון שיוצא מיום ראשון נשאר ליום שביעי שהוא מסוים בכך שהוא אחרון.

בכל יום מקיפים את המזבח פעם אחת, וביום שביעי שבע פעמים, לרב יוסף ורבי אלעזר בלולב, והערבה לא היתה ניטלת ביד אלא זוקפים אותה בצידי המזבח, ולר' חנינא ורבה בר אבוב מקיפים בערבה, ואחר כך זוקפים אותה בצידי המזבח, וכך היא מסקנת הש"ס, והוכיחו זאת מהברייתא שקראה ליום השביעי 'יום חיבוט ערבה' הרי שמנגעניע אותה.

בזמן הזה אין עושים זכר לערבה במקדש כשחל יום השביעי בשבת - לאלו שלא יודעים בקביעת החודש אינו נדחה כנ"ל עמוד א', ולא לו שיודעים - לבר הדיא כשרואים שיום שביעי יהיה בשבת מעברים אחד מהחדשים כדי לא יחול בשבת, ולא לו הסוברים שמצוותה במקדש לא היתה בנטילה רק בזקיפה אצל המזבח - לא שייך לתקן זכר למקדש שאין לנו מזבח, ולמסקנת הש"ס שמצוותה בנטילה לא דחו השבת כיון שאין נדחה לבני הגולה שאינם יודעים בקביעות החודש גם כן לבני ארץ ישראל, שלא יהיו אגודות אגודות ונראה כשתי תורות. ומטעם זה גם לולב ביום ראשון אינו דוחה שבת בגבולים.

הביתוסים אינם מודים בערבה (שאין מצוותה מפורש בתורה), ופעם אחת נטלו הערבות שהיה מוכנות בעזרה מערב שבת וכבשום תחת אבנים, ועם הארץ אחד שמטם, וזקפום הכהנים בצידי המזבח.

סוכה דף מ"ד . יום ו' פרשת כי תצא י"ב אלול תשפ"א

דף מ"ד - ע"א

מסקנת הש"ס שאין לולב וערבה ניטלים בשבת כלל בזמן שאין בית המקדש קיים, גם לאלו שיודעים בקביעות קידוש החודש - שלא לעשות אגודות אגודות, ובזמן שבת המקדש קיים היה ניטל גם בגבולים כיון שהיו כולם בארץ ויודעים בקביעות קידוש החודש.

בלולב עושים זכר למקדש בגבולים כל שבעה ולא לערבה - שולוב יש לו עיקר מן התורה בגבולים ביום ראשון, מה שאין כן ערבה אין לה שום שורש מן התורה בגבולים.

לרשי לקיש חובה לכהנים לצאת בנטילת ערבה במקדש, ואפילו כהנים בעלי מומים נכנסים בין האולם ולמזבח להקריף, ורבי יוחנן חולק עליו שאין זו חובה על כולם, ומצוותה בזקיפה על ידי כהן אחד - ולא בנטילה, ואסור לכהן בעל מום להיכנס שם.

מקור מצות ערבה במקדש: לאבא שאול - 'ערבי נחל' כתיב - שתיים אחת ללולב ואחת למקדש, ולרבנן - הלכה למשה מסיני.

מקור למצות ערבה בגבולים: לרבי יוחנן - תקנת נביאים, וצריך לברך, לרבי יהושע בן לוי - מנהג נביאים, ואינו מברך - שאי אפשר לומר 'ציוונו'.

דף מ"ד - ע"ב

ערבה צריכה שיעזור, לרב נחמן - ג' בדים שיש בכל בד עלים לחים, לרב ששת - אפילו בד אחד שיש עליו עלה אחת, ואין צריך שיהיו ג' טפחים, אך נהגו להביא מורביות עם ענפים ארוכים ויפים שניכר מצוה בעין יפה (רש"י).

ערבה אינה ניטלת אלא בפני עצמה ואין דבר אחר נאגד עמה, שכך מוכח שהיא למצוה, ולר' אמי הוא הדין שאינו יוצא ידי חובתו בערבה שבלולב אפילו שחזר והגביה לשם מצות ערבה, אבל לרב חסדא בשם ר' יצחק אפשר לצאת ידי חובה בערבה שבלולב.

קשקוש בשביעית - לרכך העפר שעל גבי השרשים - אסור, שמשביח את האילן, וכמו שלומדים 'השביעית תשמטנה' - מלקשקש, ו'נטשתה' - מלסקל, אבל לכסות השרשים שלא יבש האילן מותר שאינו להשביח אלא לקיים. **פרעון לפועלים עניים בפירות שביעית** (בקשקוש המורה) - אין לעשות כן, דהוי ליה

בכלל 'לאכלה' ולא לסחורה.

אל יהלך אדם בערבי שבתות יותר מג' פרסאות, ללישנא קמא דרב כהנא דזוקא לביתו, שכועס עליהם אם לא הכינו צרכיו, אבל לאושפיזיה מותר, וללישנא בתרא גם לאושפיזיה אסור, שמא לא ימצא לענג את השבת.

סוכה דף מ"ה . שב"ק פרשת כי תבוא - י"ג אלול תשפ"א

דף מ"ה ע"א

יום טוב ראשון של סוכות שחל בשבת - מסדרים הלולים בערב שבת על גב' האיצטבא שבהר הבית, ולא על גב' האיצטבא כדי שלא יתייבשו ויפסלו.

מלקטים מ'מוצא' (ק-לניא, מקום הפטור ממים) מורביות של ערבה, וזוקפים אותם בציד המזבח וראשיהם כפופים על גבי המזבח.

משנה . מצות ערבה - תקעו הריעו ותקעו, בכל יום מקיפים את המזבח פעם אחת ואומרים 'אנא ה' הושיעה נא אנא ה' הצליחה נא', רבי יהודה אומר 'אני והו הושיעה נא' ואותו היום מקיפים שבע פעמים, בשעת פטירתם אומרים 'יופי לך מזבח יופי לך מזבח' - יופי זהו אנו עושים לך מזבח וכו' שאתה מכפר עלינו (וראה הלחן עמוד ב' דברי ר"א), כמעשהו בחול לך בשבת אלא שהיו מלקטים אותם מערב שבת ומניחים אותם בגיגיות של זהב מלאות מים שלא יכמושו.

ביום השביעי אחר שיצאו ידי חובת ארבעת המינים היו שומטים מיד התינוקות את לולביהם ואוכלים אתרוגיהם.

הערבות שזוקפים בציד המזבח היו רכות וארוכות י"א אמה או יותר, ומונחות על יסוד המזבח, כדי שיהיו שחות אמה על המזבח.

המזבח - עלה מן הארץ אמה ברוחב ל"ב עד ל"ב אמה, כנס אמה וזהו היסוד ששם היו שופכים הדמים, עלה חמש וכנס אמה זהו סובב, עלה שלש זהו מקום הקרנות שהיו אמה על אמה ולא היו משובכים לפנים כלום.

דף מ"ה ע"ב

'אסרו חג בעבותים עד קרנות המזבח'

א. אסרו - הקיפו באילנות (ערבות) עד הקרנות שהם גבוהות מן המזבח,

ב. כל הנוטל לולב בחג באגודו (אסרו) והדס בעבותו (בעבותים) מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן,

ג. כל העושה אגודה (אסרו) לחג (עונג במאכל ומשתה, ויש אומרים ביום שלאחר החג) בבהמות עבות ומשנות (בעבותים), מעלה עליו הכתוב כאילו בנה מזבח והקריב עליו קרבן.

עצי שיטים עומדים - כל המצוות כולם - קרשי ועמודי המשכן, לולב, הדס, ערבה, אין אדם יוצא ידי חובתו אלא דרך גדילתם, ד"א - א. שמעמידים את ציפויים של זהב במסמרות, ב. שעומדים לעולם אף על פי שגנזו.

רבי שמעון בר יוחאי אמר:

א. יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין בזכותי, מיום שנבראתי עד תעה, ועם רבי אליעזר בני - מיום שנברא העולם, ועם יותם בן עוזיהו - מיום שנברא העולם עד סופו.

ב. ראיתי בני עליה המקבלים פני השכינה והם מועטים, אם אלף הם וכו' אם מאה וכו' אם שנים הם - אני ובני מהם, והיינו אלו שמסתכלים באספקלריא המאירה ועיילי בלי רשות, אבל עיילי ברשות - יש לא פחות מל"ז צדיקים המקבלים פני השכינה בכל יום, והני שלא מסתכלים באספקלריא המאירה - יש שורה של ח"י אלף פרסאות לפני הקדוש ברוך הוא.

בשעת פטירתם מן המזבח - לרבי אליעזר היו אומרים 'לי-ה אנחנו מודים ולך אנחנו משבחים, לי-ה אנחנו מברכים ולך אנחנו מקלטים', ולא היו אומרים 'לי-ה ולך מזבח' וכו' שכל המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם.

לרבי יוחנן בן ברוקא חריות של דקל היו חובטים בקרקע בציד המזבח בשביעי של חג, ואותו היום נקרא 'חבט חריות', לרב הונא - שכתוב 'כפות' שניים, א' ללולב וא' למזבח, (ולרבנן 'כפת' לשון יחיד כתיב), 'לר' לוי - אין למנהג זה מקור בתורה, אלא מסברא שהוא סימן יפה לקילוסם של ישראל - מה תמר אין לו אלא לב אחד (שאינו לו כעין 'מח' רק בעץ האמצעי) אף ישראל אין להם אלא לב אחד לאבינו שבשמים.

סוכה דף מ"ו . יום א' פרשת כי תבוא - י"ד אלול תשפ"א

יום זה הוקדש זכרון עולם לזיכוי הרבים לעילוי נשמת האשה החשובה מרת רבקה יענטא ע"ה בת רבי אשר אנשיל ז"ל נלב"ע י"ד אלול תשע"א ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח על ידי בנו ידידנו ר' משה הכהן וויס שליט"א

דף מ"ו ע"א

ברכת סוכה ולולב:

לרב יהודה בשם שמואל - לולב שמצוה נפסקת כל לילה מברך כל יום, וסוכה שלא מפסקי לילות מברך רק ביום ראשון.

לרבין בשם ר' יוחנן - זה וזה מברך כל שבעה.

לרבה בר חנא בשם ר' יוחנן - מברך רק על מצוות מדאורייתא, ולכן על לולב בגבולים מברך רק ביום ראשון, על לולב במקדש ועל סוכה בכל מקום מברך כל שבעה. (והקשו על שיטתו מברייתא שכתוב שמברכים גם על מצות דרבנן).

העושה לולב או סוכה לעצמו בערב יום טוב - מברך שהחיינו, וביום טוב בשעה שיוצא בה מברך 'ברוך אשר קדשנו...', הייתה הסוכה עשויה ועומדת - אם יכול לחדש בה מחדש ומברך, ואם לאו - לכשיכנס מברך שתיים. רב כהנא בירך שתי הברכות על כוס של קידוש.

ברכת תפילין - לרבי כל זמן שמניחן אפילו מאה פעמים ביום מברך עליהם, לחכמים אינו מברך אלא שחרית בלבד, לאביי ורב פפי ורב מרי ברה דבת שמואל הלכה כרבי, לרבה כרבנן, ורבה עצמו נהג כרבי, ובירך אחר כל פעם שיצא מבית הכסא, ורבנן דבי רב אשי בירכו בכל פעם שמשמשו בהם.

ברכת נר חנוכה - המדליק מברך אשר קדשנו במצותיו להדליק נר חנוכה, וציוונו 'לא תסור', או 'שאל אביך ויגדך', בליל ראשון מדליק מברך שלש (להדליק, שעשה ניסים, שהחיינו), והרואה שתיים, מכאן ואילך מדליק מברך שתי ברכות ורואה מברך ברכה אחת.

היו לפנינו מצוות הרבה - לתנא קמא מברך שתי ברכות במצוותיו על המצוות, לרבי יהודה מברך על כל מצוה בפני עצמו, שנאמר 'ברך ה' יום יום' - כל יום מעין ברכותיו,

וכן הלכה.

דף מ"ו ע"ב

אם שמוע תשמעו - מידת הקדוש ברוך הוא כלי מלא מחזיק ריקן אינו מחזיק ושלא כמדת בשר דם - אם הורגלת והיטית אוזן בילדותך לשמוע, תשמע - תוכל ללמוד ולהוסיף, ד"א אם שמוע תשמע בישן לחזור על לימודך תשמע בחדש - תתחכם בו להבין דברים חדשים בתוך הישנים, אבל משתפנה לבך לבטלה ולהתייש לחזור מה שלמדת שוב אין משמיעים אותך.

אתרוג - לרבי יוחנן הוקצה לכל הימים שעומד לקיים בו מצוותו, לריש לקיש הוקצה רק למצוותו, נפקא מיניה א. ביום השביעי אחר שיצא בו, ב. בהפריש שבעה אתרוגים לשבע ימים - כל יום אחר שקיים מצוותו, ג. נפסל האתרוג באמצע החג - לר' יוחנן אסור לאוכלו, לריש לקיש מותר.

אתרוגים של תינוקות לכולי עלמא מותרים באכילה ביום השביעי משיצאו בהם, שלא הוקצו למצוה גמורה.

אתרוג ביום השמיני - לרבי יוחנן מותר, שאינו ראוי לו בין השמשות מאחר שכבר יצא בו ביום השביעי שחית, ללוי אסור אפילו בשמיני, שמינו שאתקצאי בין השמשות של יום השביעי משום ספק יום השביעי אתקצאי לכל יום השמיני.

סוכה אתקצאי לכל יום השמיני, ועציו אסורים בהסקה, כיון שצריך לאכול בסוכה בין השמשות של יום השביעי משום ספק שביעי ספק שמיני אתקצאי לכל יום השמיני.

לא יקנה אדם ד' מינים שלו לקטן ביום הראשון קודם שיצא הוא, כיון שיש לקטון קנין מדרבנן, ואינו יכול לחזור ולהקנותו לאביו, שאינו בר דעת.

לא יבטיח אדם לתינוק שיתן לו דבר מה ואחר כך לא יתן לו, שמלמדו לשקר כמו שנאמר 'למדו לשונם דבר שקר'.

בני חוץ לארץ ששמיני שלהם הוא ספק שביעי - לאביי אתרוג של מצוה מוקצה ואסור, למרימר מותר, והלכה כאביי.

סוכה דף מ"ז . יום ב' פרשת כי תבוא - ט"ו אלול תשפ"א

דף מ"ז ע"א

שמיני ספק שביעי - לרב דינו כשביעי למצות סוכה, ודינו כשמיני לברך את יום שמיני עצרת החג הזה, לרבי יוחנן שמיני לזה ולזה. ללישנא קמא - לכולי עלמא יושבים בסוכה, ונחלקו אם מברכים 'לישב בסוכה', ללישנא בתרא - לכולי עלמא אין מברכים 'לישב בסוכה', ונחלקו אם יושבים בסוכה. לרב יוסף - הלכה כרבי יוחנן, ולסתמא של הש"ס - יושבים בסוכה אך אין מברכים.

אומרים ברכת זמן בשמיני של חג (עיין בסמוך שיטת רב ששת), מפני שחלוק משאר ימי החג לענין - לולב, סוכה, ניסוך המים, שמקריבים בו רק פר אחד (מה שאין כן שאר ימי החג מקריבים פרים רבים), כל ימי החג כתוב 'וביום' מוסיף על הראשונים אבל ביום השמיני כתוב 'ביום השמיני' חלוק מן הראשונים, בכל הימים כתוב 'כמשפטם' דהיינו כמשפט שאר הימים ובשמיני כתוב 'כמשפט'.

אין אומרים ברכת זמן בשביעי של פסח, הגם שחלוק מלילה הראשון שחובה לאכול בו מצה מה שאין כן בשביעי רשות - מפני שחלוק רק מלילה הראשון ולא מיום הראשון שהוא גם כן רשות, ועוד שלילה הראשון הוא לפני פניו ואינו דומה לשמיני עצרת שחלוק מיום שלפניו.

האילים והכנשים האמורים בקרבנות החג של כל יום מעכבים זה את זה, שאם חסר מן הראויים לאותו יום אין מקריבים חלק מהם.

מגין פרים של כל יום - לתנא קמא מעכב כשאר הקרבנות, ולרבי יהודה אין מעכב שהרי מתמעט והולך, ואף שכולם מתמעטים בשמיני - רגל בפני עצמו הוא.

שמיני - לרבי יהודה טעון ניסוך המים ולינה בירושלים.

דף מ"ז ע"ב

ברכת שהחיינו - אם לא בירכו כלילה הראשון מברכו למחר או בשאר ימות החג, ולרב נחמן אין צריך כוס ומברכו אפילו בשוק (אך אין ראה לדבריו מדין זה, שאפשר שהכוונה שצריך לבכרו על כוס יין).

פסח שני אינו טעון לינה, שנאמר 'ופנית בבוקר והלכת לאהלך' סמוך 'לששת ימים תאכל מצות' ודורשים - הטעון ששה ימי אכילת מצה טעון לינה בירושלים, לאפוקי פסח שני שמותר לאכול חמץ מיד.

ביכורים טעונים - קרבן שלמים, שיר (ארוממך ה'), תנופה (לר"י ור"א), לינה.

תנופת ביכורים - לרבי יהודה לומדים מיתור 'והנחתו' אחר שכבר נאמר 'והניחו', ולר"א ילפינן גזירה שוה 'יד' 'יד' משלמים שצריך תנופת בעלים וכהן - בעלים ואחזים בשפת הטנא, והכהן בשוליו.

זמן בשמיני - לרב נחמן אומרים, לרב ששת אין אומרים, והלכה כרב נחמן, שקיימא לן שמיני רגל בפני עצמו הוא לענין פייס - שלא כפרי החג שהקריבו לפי סדר המשמרות, זמן - שמברך שהחיינו, רגל בפני עצמו - שאין יושבים בסוכה, קרבן בפני עצמו - שאינו בסדר פרי החג, שירה בפני עצמו, ברכה - שמברכים את יום שמיני עצרת (וי"א שמברכים את המלך).

סוכה דף מ"ח . יום ג' פרשת כי תבוא - ט"ז אלול תשפ"א

דף מ"ח ע"א

משנה . ההלל והשמחה - בשמונת ימי החג חייב אדם בהלל ובשמחה ובכבוד יום טוב האחרון של חג.

ליל אחרון של חג חייב לאכול שלמי שמחה, מיייתור 'היית אך שמח' (שכבר נאמר 'שמחת בחגך'), וקל לחומר ליום השמיני שהלילה טפל להיום.

משנה . אינו מלאכול בשביעי לא יתיר סוכתו, אבל מוריד הוא כלים מן המנחה ולמעלה - מפני כבוד יום טוב האחרון, שמראה כמכין עצמו לקראתו.

אין לו מקום אחר לאכול ביום טוב האחרון אלא בסוכתו, צריך להוכיח שאינו מוסיף על המצוה, בארץ ישראל - פוחת בה ארבעה טפחים לפסול את הסוכה, ובחוץ לארץ שצריך לישב בה בשביעי מספק - בסוכה קטנה מדליק נר, בסוכה גדולה מכניס כלים אכילה.

משנה . צלולות של זהב מחוקת ג' לוגים ולר' יהודה לוג - היה מלא משילוח לצורך ניסוך המים.

הגיעו לשער המים - תקעו הרעו ותקעו, שנאמר 'ושאבתם מים בששון'.

כמעשהו בחול כך בשבת, אלא שהיה ממלא מהשילוח מערב שבת חבית של זהב שאינה מקודשת ומניחה בלשכה.

שני ספלים היו על גג המזבח בקרן מערבית דרומית לצורך הנסכים - של מערב למים ושל מזרח לים.

הספלים - לתנא קמא היו של כסף, ולרבי יהודה של סיד, אלא שהיו מושחרים מפני היין ודומים לשל כסף, וגם הספל של המים הושחר מניסוך היין שלפעמים שמחליפים שיצא גם אם ניסך היין לתוך ספל של מים.

כל ספל היה לו כמין חוטם ובו נקב שהנסכים יוצאים משם על גג המזבח ומשם יורדים לנקב שהיה במזבח לשיתין שהיו עמוקים מאוד.

נקב של היין היה עבה ושל המים דק, כיון שניסוך היין של תמיד של שחר וניסוך המים היו יחדיו וכדי שיהיו כלים כאחד, שהיין יותר עב ממים והמים ממזרח לדרת.

בשמיני עצרת - לתנא קמא לא היה ניסוך מים, ולרבי יהודה היה.

נתגלו המים פסולים, שיין ומים מגולים פסולים למזבח, שחוששים שמא שתה מהם נחש ונחסר משיעורם והארס המעורב בהם משלים השיעור.

נשפכו או נתגלו המים - היה ממלא מן הכיור, שמימיו אינם נפסלים בלינה מפני שהיו משקעים אותו במוכני.

דף מ"ח - ע"ב

כל העולים למזבח עולים דרך ימין ומקיפים ויורדים דרך שמאל, חוץ מהעולה לשלש דברים שעולה דרך שמאל וחוזר על עקביו - ניסוך המים וניסוך היין (שלא יתעטט), ועולת העוף כשרבתה ולא היה מקום במזרח המזבח (שלא תמות מעשן המזבח).

מעשה בצדוקי אחד שניסך על גבי רגליו ורגמוהו כל העם באתרוגיהם, ונפגמה קרן המזבח, וסתמוהו בבול של מלח, לא שהוכשר בכך אלא שלא יראה מזבח פגום. ומשום **מעשה זה היו אומרים למנסך** - הגבה את ירך שנראה שתתן המים בספל.

סוכה דף מ"ט . יום ד' פרשת כי תבוא - י"ז אלול תשפ"א

דף מ"ט - ע"א

כל מזבח שאין לו - כבש, קרן, יסוד, ריבוע - פסול לעבודה, ולרבי יוסי בר יהודה אף הסוכב מעכב.

בריאת השיתין - לתנא דבי ר' ישמעאל רבי יוחנן - מעשה אומנותו של הקדוש ברוך הוא מששת ימי בראשית - 'ברא - שית' (וי"א שדוד כרה אותן, עיין להלן דף נ"ג).

הנסכים היו יורדים לשיתין, לרבי יוסי רבי יוחנן השיתין חלולים ויורדים עד התהום, ולרבי אלעזר בר צדוק לא היו יורדים עד התהום, ולדבריו - **לול קטן היה בין כבש למזבח במערבו של כבש**, ואחת לשבעים שנה פרחי כהונה יורדים לשם ומלקטים משם יין קרוש שלא יתמלאו השיתין.

דף מ"ט - ע"ב

שורפים במקום קדוש את היין הקרוש שהוציאו מהשיתין - שנאמר 'בקודש הסך נסך' מה יטוכו בקדושה אף שריפתו בקדושה, ומצות שריפה נלמדת מהיקש לנותר שנאמר בו 'קודש'.

נסכים מועלים בהם משהוקדשו עד שנתנסך - שקדשי גבוה ניגהו, ולאחר שנתנסך וירדו לשיתין אין בהם מעילה אפילו קלטם באויר, שניסוכן היא מצוותם ואין לך דבר שנעשה מצוותו שמועלים בו.

בזמן שמנסכים יין על ראש המזבח פוקקין את הנקב שהנסכים יורדים בו, לקיים מה שנאמר בקודש הסך נסך שכר לה' - שיראה היין עליו כגרון מלא ושבע, 'שכר' הוא גם לשון שביעה.

שכר הוא לשון שתייה, שביעה, ושכרות.

שביעה מיין היא על ידי לגימות גסות ולא כשביעה מאוכלים שהשועב בא מריבו אפילה, ולפיכך שתה רבא כוס של ברכה בלגימות כאלו דרך שביעה משום חיבוב מצוה.

'מה יפו פעמיך בנעלים' - מה יפו פעמותיה של ישראל בשעה שעולים לרגל, **'בת נדיב'** - בתו של אברהם אבינו שנקרא נדיב - שנדבו לבו להכיר את בוראו - שנאמר 'נדיבי עמים נאספו עם אלוקי אברהם' שהיה תחילה בנדבת לבו להתגיייר.

'חמוקי ירכיך' - נמשלו דברי תורה לשרך שהוא בותר - שכבוד התורה ללמוד בצנעה.

'הגיד לך אדם מה טוב וגו' כי אם עשות משפט' - דין, **'ואהבת חסד'** - גמילות חסדים, **'הצנע לכת'** - אפילו דברים שדרך לעשותם בפרהסיא כגון הוצאת המת והכנסת כלה אף שם צריך הצנע, קל וחומר לדברים שדרכם לעשות בצניעה כגון צדקה, שכל דבר צריך שיהא בהצנע.

גדול העושה צדקה יותר מכל הקרבנות - שנאמר 'עשה צדקה ומשפט נבחר לה' מזבח'.

כל העושה צדקה ומשפט כאילו מילא כל העולם כולו חסד - שנאמר 'אוהב צדקה ומשפט חסד ה' מלאה הארץ'.

'מה יקר חסדך' - לא כל הבא לקפוץ ולעשות צדקה וחסד מספיקים וממציאים לו אנשים מהוגנים, אלא צריך לתת לב ולטרוח ולרדוף אחריה שאינה מצויה תמיד, מה שאין כן יראת שמים.

גדולה גמילות חסד מצדקה - שצדקה דומה לזריעה שספק אם יאכל, וגמילות חסד דומה לקצירה שודאי אוכל.

אין הצדקה משתלמת אלא לפי החסד שבה, והיינו הטורח.

בשלושה דברים גדולה גמילות חסד מהצדקה, צדקה בממונו, לעניים, לחיים, חסד גם בגופו, לעשירים, למתים.

כל אדם שיש עליו חן בידוע שהוא ירא שמים - שנאמר 'חסד ה' מעולם ועד עולם על יראיו'.

'תורת חסד על לשונה' - זו תורה לשמה, ויש אומרים זו תורה שמלמדה לאחרים.

סוכה דף נ' . יום ה' פרשת כי תבוא - ח"י אלול תשפ"א

דף נ' - ע"א

חבית של זהב שאינה מקודשת (היה ממלא מע"ש) ולא במקודשת, הטעם:

לזעירי - אין שיעור למים שמנסכים ואפילו יותר משלושה לוג, וכלי שרת מקדש את כל הראוי לו, ואף שלא מדעת, ולכן אם היתה החבית מקודשת קדשו המים אף שהם יותר משלושה לוג, ונפסלו בלינה.

לחזקיה - אין שיעור למים, אך כלי שרת אין מקדשים אלא מדעת, וכיון שממלא בלא דעת לקדש אין נפסלים בלינה, אלא גזירה שמא יסברו שלדעת נקדשו, ויאמרו שאין פסול לינה בנסכים.

לר' זירא - יש שיעור למים, וכיון שממלא יותר משלושה לוג לא קידשו המים, אלא גזירה שמא יאמרו לקידוש ידיים ורגלים - שאין להם שיעור - מלאום, ונתקדשו, וכשמנסכים בהם יאמרו שאין פסול לינה בנסכים.

מים שהיו מכוסים במסנת או שהיו מגולים והעבירם במסנת - לתנא קמא עדיין אסורים, לרבי נחמיה - להדיא מותרים, שארס נחש דומה לספוג וצף ועומד במקומו, לגבוה פסולים - משום 'הקריבהו נא לפחתך'.

הדרן עלך פרק לולב וערבה

פרק החליל

משנה . החליל של בית השואבה - לחכמים נוהג רק חמשה או ששה ימים, שאינו דוחה שבת ויום טוב, ולרבי יוסי בר יהודה (למסקנת הגמרא להלן דף נ"א) - דוחה.

דף נ' - ע"ב

פלוגתא אי תנא 'שואבה' - משום 'ושאבתם מים בששון', או **חשובה** - משום שמצוה חשובה היא, שבששת ימי בראשית נבראו השיתין לצורך הנסכים.

החליל - לפי רב יוסף לכולי עלמא של בית השואבה אינו דוחה שבת, ששמחה יתירה היא לחבב את המצוות, ונחלקו של בית השואבה אינו דוחה שבת, ששמחה לרבי יוסי כיון שיעקר שירה בכלי עבודה היא ודוחה שבת כי היכי שקרבן תמיד דוחה שבת, ורבנן סבירא ליה עיקר שירה בפה וכלי לבסומי קלא בעלמא ואינו דוחה את השבת (ועיין דף נ"א, שיטת רבי ירמיה ודחיית דברי רב יוסף).

כלי שרת מעץ - רבי פוסל רבי יוסי בר יהודה מכשיר, וטעמם:

א. נחלקו אם עיקר שירה בכלי או בפה, לרבי יוסי בר יהודה עיקר בכלי, וילפינן מאבובא של משה שהיה של עץ ונמצא כלי שרת של עץ, ולרבי עיקר שירה בפה.

ב. לכולי עלמא עיקר שירה בכלי, ונחלקו אם דנים אפשר (כל כלי שרת) משאי אפשר (אבובא של משה).

ג. לכולי עלמא אין דנים אפשר מאי אפשר, ונחלקו אם דורשים פסוק של מנורה בריבוי ומיעוטי שנתרבה הכל והמיעוט ממעט רק חרס, או דורשים בכלל ופרט שדווקא כעין הפרט - של מתכת.

סוכה דף נ"א . יום ו' פרשת כי תבוא - י"ט אלול תשפ"א

דף נ"א - ע"א

המנגנים בכלי שיר בשיר של קרבן:

לר' מאיר - עבדי כהנים היו, שאין מעלים העומדים על הדוכן עם הלויים ליוחסין. לרבי יוסי - משפחת בית הפגרים ובית ציפריא היו, שמעלים מדוכן ליוחסין ומשיאים אותם לכהונה. לרבי יחיאל בן אנטוניגוס - לויים היו, שמעלים מדוכן ליוחסין ולמעשה.

אך לכלל השיתות אפשר שיעקר שירה בפה, אלא נחלקו כיצד היה מעשה.

מחלוקת רבי יוסי ורבנן אם חליל דוחה שבת (לעיל דף נ"ג) אליבא דרבי ירמיה בר אבא היינו חליל של בית השואבה, ונחלקו אם שמחה יתירה של מצוה דוחה שבות, אבל שיר של קרבן לכולי עלמא דוחה את השבת, וכן הוכיחו מהמשנה והברייתא, ותיובתא דרב יוסף (לעיל שם).

טעם הסוברים עיקר שירה בכלי - מהפסוק 'ויאמר חזקיהו להעלות העולה להמזבח וגו' וע"י כלי דוד, והסוברים עיקר שירה בפה - ההיא לבסומי קלא, וילפינן שבצה מהפסוק 'ויהי כאחד למחצצרים ולמשוררים'.

משנה . מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו, במוצאי יום טוב הראשון של חג ירדו לעזרת נשים ומתקנים שם תיקון גדול, מנורות של זהב וארבעה ספלים של זהב בראשיהם, וארבעה סולמות לכל אחד, וארבע בחורים מפרחי כהונה ובידיהם כרים של 120 לוג, מבלאי מכנסי ואבנטי כהנים היו מפקיעים ומדליקים, וכל חצרות ירושלים מאירים מהם, חסידים ואנשי מעשה מרקדים באבוקות של אור ושירים ומשחחות, והלויים מנגנים בכלי שיר בלא מספר על חמש עשרה מעלות היורדות מעזרת ישראל לעזרת נשים, ושני כהנים עומדים בשער העליון, קרא הגבר תקעו והריעו ותקעו, וכן כשהגיעו למעלה עשירית עד שמגיעים לשער היוצא ממזרח, הפכו פניהם ממזרח למערב ואמרו - אבותינו שהיו במקום הזה אחוריהם אל ההיכל ופניהם קדמה ומשתחווים לשמש, ואנו ליה-ה עינינו, רבי יהודה אומר - היו שונים ואומרים אנו ליה-ה, ולי-ה עינינו.

דף נ"א - ע"ב

מי שלא ראה ירושלים בתפארתה לא ראה כרך נחמד מעולם, ומי שלא ראה בית המקדש שבנה הורדוס לא ראה בנין מפואר מעולם.

בנין הורדוס - לרבה של שיש כעין ירוק ושיש לבן, וי"א שיש כחול ולבן, שורה נכנסת ושורה יוצאת לקבל הסייד, ועכבוהו חכמים מלצפות בזהב שכך נראה כגלי הים.

דיפולסטון של אלכסנדריא של מצרים מי שלא ראוהו, לא ראה בכבודם של ישראל, סטיו לפניו מסטיו לשיבת שרים, פעמים היו בה כפלים כיוצאי מצרים, ע"א קדראות של להב לסנהדרין שעשו להם, סודרים ביד חזן הנכנסת ומניף בשעת ענית אמן. כל בעלי מלאכות יושבים בפני עצמם, וכולם נהרגו על ידי אלכסנדרוס (מקדון), ובא בספינה מהלך של עשר יום בחמש ימים, ונענשו מפני שעברו על 'לא תוסיפון לשוב בדרך הזה עוד'.

תיקון גדול עשו - שבראשונה היו נשים מבפנים ואנשים מבחוץ והיו באים לידי קלות ראש, התקינו שיהיו נשים יושבות מבחוץ ואנשים מבפנים, ועדיין היו באים לידי קלות ראש, התקינו שיהיו נשים יושבות מלמעלה ואנשים מלמטה.

תבנית בית המקדש אסור לשנות ממה שהודיע הקדוש ברוך הוא על ידי גד החוזה ונתן הנביא, אך אף על פי כן לעשות גדר בישראל שלא יבואו לידי קלקול מותר - קל וחומר ממה שמצדילו בשעת צער כל שכן בשעת שמחה.